

A Sár-hegy Heteroptera faunája

K. FÖLDESSY Marianna
Gyöngyös, Mátra Múzeum

ABSTRACT; (Heteroptera fauna of Sár-hegy) Authoress gives information on the Heteroptera fauna of Sár-hegy (Hungary). She lists 73 species as the result of her research work. out of them the Phyllomorpha lacinata (VILLERS, 1789) and Bagrada stolata (HORVÁTH, 1936) are worthy of special mention.

A Mátra Múzeum kutatási tervében szereplő Sár-hegy (500 m) 1975 óta természetvédelmi terület. A Mátra-hegység déli részén, a Kékes tönkjének dél felé messze előretolt, különvált része (LÁNG 1955).

Heteropterológiai szempontból e terület "fehér folt"-nak számít, mindössze egy irodalmi adat adja hírül a Phyllomorpha lacinata előfordulását (VÁSÁRHELYI 1986):

Gyűjtéseimet az alábbi növénytársulásokban végeztem:

- A) Cynodonti-Festucetum pseudovinae a Szent Anna-tó környékén;
- B) Diplachno-Festucetum sulcatae Stipa stenophyllas faciesén és a felhagyott szőlőkultúrákban a Csepje-tetőn;
- C) Diplachno-Festucetum sulcatae és a felhagyott szőlőkultúrákban a Visonta-hegyen.

Munkám során 400 Heteroptera meghatározását végeztem el, 16 családba, 73 fajba sorolva. A kutatás több mediterrán elterjedésű faj jelenlétét eredményezte, melyből a Phyllomorpha lacinata-t emelem ki. Megfigyeléseimmel itt szeretném kiegészíteni a szaporodásra, életmódjára, tápnövényeire vonatkozó irodalmi adatokat. A Phyllomorpha lacinata nőtény általában a hím hátára, hasára rakja petéit s a lárvák itt kelnek ki. A begyűjtött állatok között volt egy párzó példány, három nőtény hátukon egy-egy pete, három hím rajtuk petéket nem találtam s három különböző lárvasztádiumban lévő, összesen hét lárva. Az irodalom tápnövényként a Paronychia, Herniaria, Panicum fajokat említi. Mint újabb tápnövény szóba jöhet a Scleranthus annuus nevű szegfűfélé, mivel valamennyi állat ezen a növényen vagy ennek közelében volt.

A dolgozatban a fajok rendszertani sorrendben követik egymást, majd a gyűjtőhely, a dátum, zárójelben a példányszám, végül a gyűjtők nevének rövidítése, mely a következő: FL - FÜKÖH Levente, FM - FÖLDESSY Marianna, JJ - JABLONKAY József, KO - KISS Ottó, TS - TÓTH Sándor, VA - VARGA András.

NEPIDAE

Nepa cinerea LINNÉ, 1758: Szt. Anna-tó 88. V. 25. (2) VA.

GERRIDAE

Gerris odontogaster (ZETTERSTÉDT, 1828): Szt. Anna-tó 87. VII. 8. (3) FM.

NABIDAE

Prosstemma guttula FABRICIUS, 1787: Szt. Anna-tó 88. V. (1) VA.

Nabis rugosus (LINNÉ, 1758): Szt. Anna-tó 87. VI. 19. (1) FM.

Nabis ferus (LINNÉ, 1758): Szt. Anna-tó 87. IX. 6. (2) FM, 87. IX. 10. (1) FM.

Nabis pseudoferus REMANE, 1949: Szt. Anna-tó 87. IX. 6. (1) FM, 87. IX. 10. (1) FM.

PHYMATIDAE

Phymata crassipes (FABRICIUS, 1775): Szt. Anna-tó 87. VI. 19. (3) FM, 87. VI. 25. (1) FM, 87. VI. 25. (1) FM, 87. VII. 8. (3) FM, 87. IX. 10. (2) FM.

TINGIDAE

- Dictionata strichnocera FIEBER, 1844. Szt. Anna-tó 87. VI. 19. (1) FM.
Stephanitis pyri (FABRICIUS, 1822): Szt. Anna-tó 75. V. 27. (2) JJ.
Lasicantha capucina (GERMAR, 1836): Szt. Anna-tó 87. VII. 8. (6) FM, 87. IX. 6. (1) FM, 87. IX. 10. (7) FM.
Catoplatus carthusianus (GOEZE, 1778): Szt. Anna-tó 87. VII. 8. (2) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (12) FM-VA, Cseplye-t. 88. VII. 13. (1) FM-VA.
Catoplatus nigriceps HORVÁTH, 1905: Szt. Anna-tó 87. IX. 10. (1) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (2) FM-VA, Cseplye-t. 88. VII. 13. (2) FM-VA.
Copium clavicorne (LINNÉ, 1758): Szt. Anna-tó 87. VI. 25. (1) FM, 87. VII. 8. (1) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (1) FM-VA.
Dictyla echii (SCHRANK, 1781): Szt. Anna-tó 87. VI. 19. (3) FM, 87. VII. 8. (27) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (1) FM-VA, Cseplye-t. 88. VII. 13. (6) FM-VA.
Dictyla rotundata (HERRICH-SCHAFFER, 1835): Szt. Anna-tó 87. VII. 8. (18) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (1) FM-VA.

BERYTIDAE

- Neides tipularius (LINNÉ, 1758): Szt. Anna-tó 87. IV. 17. (1) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (3) FM-VA, Cseplye-t. 88. VII. 13. (2) FM-VA.
Berytinus clavipes (FABRICIUS, 1775): Szt. Anna-tó 87. VII. 8. (1) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (9) FM-VA.
Berytinus montivagus (MEYER-DÜR, 1841): Szt. Anna-tó 87. VII. 8. (8) FM, Cseplye-t. 88. VII. 13. (1) FM-VA.

PYRRHOCORIDAE

- Pyrrhocoris apterus (LINNÉ, 1758): Szt. Anna-tó 70. V. 18. (2) VA.

STENOCEPHALIDAE

- Dicranocephalus medius (MULSANT & REY, 1870): Szt. Anna-tó 87. IV. 24. (1) FM.

COREIDAE

- Gonocerus acuteangulatus (GOEZE, 1778): Szt. Anna-tó 87. VI. 19. (2) FM.
Syromastes rhombeus (LINNÉ, 1767): Szt. Anna-tó 87. VII. 8. (1) FM, 87. IX. 10. (1) FM, Cseplye-t. 88. VII. 13. (1) FM-VA.
Coreus marginatus (LINNÉ, 1758): Szt. Anna-tó 86. VI. 12. (1) FM, 87. IV. 17. (3) FM, 87. IV. 24. (1) FM, 87. VI. 13. (1) FM.
Phyllomorpha laciniata (VILLERS, 1789): Cseplye-t. 88. VII. 13. (6) FM-VA.
Spathocera lobata (HERRICH-SCHAFFER, 1840): Szt. Anna-tó 87. VII. 8. (9) FM.
Bathysolen nubilus (FALLÉN, 1807): Szt. Anna-tó 87. IV. 17. (2) FM, 87. IV. 27. (1) FM, 87. VII. 8. (1) FM.
Coriomeris denticulatus (SCOPOLI, 1763): Szt. Anna-tó 87. IV. 17. (1) FM, 87. VI. 19. (1) FM, 87. VI. 25. (2) FM, 87. VII. 8. (1) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (1) FM-VA, Cseplye-t. 88. VII. 13. (1) FM-VA.
Ceraleptus gracilicornis (HERRICH-SCHAFFER, 1835): Szt. Anna-tó 87. VI. 19. (1) FM.

ALYDIDAE

- Alydus calcaratus (LINNÉ, 1758): Szt. Anna-tó 87. IX. 10. (1) FM.

RHOPALYDAE

- Corizus hyoscyami (LINNÉ, 1758): Cseplye-t. 88. VII. 13. (1) FM-VA.
Rhopalus parumpunctatus (SCHILLING, 1817): Szt. Anna-tó 87. VI. 19. (3) FM, 87. IX. 6. (3) FM, 87. IX. 10. (1) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (5) FM-VA, Cseplye-t. 88. VII. 13. (6) FM-VA.
Rhopalus subrufus (GMELIN, 1788): Szt. Anna-tó 87. VI. 25. (1) FM.
Brachycarenum tigrinus (SCHILLING, 1817): Szt. Anna-tó 87. IX. 6. (1) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (2) FM-VA.
Stictopleurus punctatonevrosus (GOEZE, 1778): Szt. Anna-tó 82. VII. 6. (1) TS, 87. VI. 25. (2) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (1) FM-VA, Cseplye-t. 88. VII. 13. (1) FM-VA.
Stictopleurus abutilon (ROSSI, 1790): Szt. Anna-tó 87. IV. 24. (1) FM, 87. VI. 25. (1) FM, 87. VI. 25. (1) FM, 87. VII. 8. (1) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (1) FM-VA.

Myrmus miriformis (FALLÉN, 1807): Szt. Anna-tó 87. VI. 19. (1) FM, 87. VI. 25. (1) FM, 87. IX. 6. (1) FM.
Chorosoma gracile JOSIFOV, 1968: Visonta-h. 88. VII. 7. (7) FM-VA.

PLATASPIDAE

Coptosoma scutellatum (GEOFFROY, 1785): Szt. Anna-tó 87. VI. 19. (4) FM, 87. VI. 25. (24) FM, Visonta-h. VII. 7. (6) FM-VA, Cseplye-t. 88. VII. 13. (7) FM-VA.

ACANTHOSOMATIDAE

Acanthosoma haemorrhoidale (LINNÉ, 1758): Szt. Anna-tó 70. VII. 18. (1) VA.

CYDNIIDAE

Thyreocoris scarabaeoides (LINNÉ, 1758): Szt. Anna-tó 70. V. 18. (1) VA.
Cydnus aterrimus (FORSTER, 1771): Szt. Anna-tó 86. VI. 12. (1) FM.
Canthophorus dubius (SCOPOLI, 1763): Cseplye-t. 88. VII. 13. (5) FM-VA.
Tritomeges sexmaculatus (RAMBUR, 1842): Szt. Anna-tó 87. IV. 17. (1) FM, 87. IV. 24. (2) FM, 87. IV. 27. (3) FM, 87. IX. 10. (1) FM.

SCUTELLERIDAE

Odontoscelis fuliginosa (LINNÉ, 1761): Visonta-h. 88. VII. 7. (1) FM-VA, Cseplye-t. 88. VII. 13. (2) FM-VA.
Odontotarsus purpureolineatus (ROSSI, 1790): Szt. Anna-tó 87. VI. 19. (1) FM, 87. VI. 25. (3) FM, 87. VII. 8. (1) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (5) FM-VA.
Psacasta neglecta (HERRICH-SCHAFFER, 1837): Visonta-h. 88. VII. 7. (2) FM-VA.
Eurygaster austriaca (SCHARNK, 1778): Szt. Anna-tó 73. VIII. 16. (1) JJ, 87. IX. 10. (1) FM.
Eurygaster maura (LINNÉ, 1758): Szt. Anna-tó 70. V. 18. (1) VA, 82. VII. 6. (1) TS, 87. IV. 17. (3) FM, 87. IV. 24. (1) FM, 87. VI. 19. (1) FM, Cseplye-t. 88. VII. 7. (2) FM-VA.
Eurygaster testudinaria (GEOFFROY, 1785): Szt. Anna-tó 88. V. 25. (1) VA, Cseplye-t. 88. VII. 7. (1) FM-VA.
Vilpianus galii (WOLFF, 1902): Szt. Anna-tó 87. IX. 6. (7) FM, 87. IX. 10. (2) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (2) FM-VA.

PENTATOMIDAE

Graphosoma lineatum (LINNÉ, 1758): Szt. Anna-tó 86. VI. 12. (3) FM, 87. IV. 17. (2) FM, 87. IX. 10. (1) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (1) FM-VA.
Sciocoris microphthalmus FLOR, 1860: Visonta-h. 88. VII. 7. (1) FM-VA.
Sciocoris cursitans (FABRICIUS, 1794): Szt. Anna-tó 87. VI. 19. (1) FM.
Dyoderes umbraculatus (FABRICIUS, 1775): Szt. Anna-tó 87. VI. 19. (1) FM.
Aelia acuminata (LINNÉ, 1758): Szt. Anna-tó 70. V. 18. (1) VA, 80. VI. 14. (4) KO, 87. IV. 24. (2) FM, 87. VI. 19. (1) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (3) FM-VA, Cseplye-t. 88. VII. 13. (2) FM-VA.
Neottiglossa leporina (HERRICH-SCHAFFER, 1830): Szt. Anna-tó 70. V. 18. (1) VA, 75. V. 27. (2) JJ, 87. VI. 25. (1) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (3) FM-VA, Cseplye-t. 88. VII. 13. (2) FM-VA.
Stagonomus bipunctatus (LINNÉ, 1758): Cseplye-t. 88. VII. 13. (1) FM-VA.
Rubiconia intermedia (WOLFF, 1811): Szt. Anna-tó 70. V. 18. (1) VA, 87. VI. 25. (1) FM, Cseplye-t. 88. VII. 13. (1) FM-VA.
Staria lunata (HAHN, 1835): Szt. Anna-tó 87. VI. 25. (4) FM, 87. IX. 6. (1) FM, 87. IX. 10. (1) FM, Visonta-h. 88. VII. 7. (5) FM-VA, Cseplye-t. 88. VII. 13. (2) FM-VA.
Holcostethus vernalis (WOLFF, 1804): Szt. Anna-tó 87. VI. 19. (1) FM, 87. VI. 25. (1) FM, Cseplye-t. 88. VII. 13. (2) FM-VA.
Palomena prasina (LINNÉ, 1761): Szt. Anna-tó 70. V. 18. (1) VA.
Anthemina lunulata (GOEZE, 1778): Szt. Anna-tó 87. IX. 6. (1) FM, 87. X. 11. (1) FL, Visonta-h. 88. VII. 7. (3) FM-VA.
Carpocoris purpureipennis (DE GEER, 1773): Cseplye-t. 88. VII. 13. (1) FM-VA.
Carpocoris pudicus (PODA, 1761): Visonta-h. 88. VII. 7. (1) FM-VA.
Dolycoris baccarum (LINNÉ, 1758): Szt. Anna-tó 70. V. 18. (1) VA, 80. VI. 14. (1) KO, 87. VI. 19. (1) FM, 87. VI. 25. (1) FM, Visonta-h. VII. 7. (1) FM-VA, Cseplye-t. 88. VII. 13. (3) FM-VA.
Eurydama ventrale KOLENATI, 1846: Szt. Anna-tó 70. V. 18. (3) VA, Visonta-h. 88. VII. 7. (3) FM-VA, Cseplye-t. 88. VII. 13. (1) FM-VA.

- Eurydema oleraceum (LINNÉ, 1758): Szt. Anna-tó 70. V. 18. (8) VA, Visonta-h. 88. VII. 7. (3)
FM-VA, Csepelye-t. 88. VII. 13. (1) FM-VA.
Bagrada stolata HORVÁTH, 1936: Csepelye-t. 88. VII. 13. (1) FM-VA.
Rhaphigaster nebulosa (PODA, 1761): Szt. Anna-tó 70. V. 18. (1) VA.

IRODALOM

- BENEDEK, P. (1969): Poloskák VII. Heteroptera VII. - Magyarország Állatvilága (Fauna Hungarie) 17: (7): 1-86.
HALÁSZFY, É. (1959): Heteroptera II. Poloskák II. - Magyarország Állatvilága (Fauna Hungarie) 17: (2): 1-87.
KIS, B. (1984): Fauna Republicii Socialiste România Insecta 8: (8) Heteroptera Partea Generala Pentatomoidea - Academ. REpubl. Soc. Rom. 1-216.
MÁTHÉ, I. - KOVÁCS, M: (1962): A gyöngyösi Sár-hegy vegetációja Botan. Közlem. 49: 306-307.
VÁSÁRHELYI, I. (1983): Poloskák III. Heteroptera III. Magyarország Állatvilága (Fauna Hungarie) 17: (3): 1-88.
VÁSÁRHELYI, I. (1986): Entomológiai ritkaság a gyöngyösi Sár-hegyről - Fol. Ent. Hung. 47: 219.
WAGNER, E. (1966): Wanzen oder Heteropteren I. Pentatomorpha - Die Tierwelt Deutschlands 54: 1-235.

K. FÖLDESSY Marianna
Mátra Múzeum
H-3200 GYÖNGYÖS
Kossuth út 40.